

Finner løsning – men til hvilken nytte?

– Vi finner organisatoriske løsninger på krav om selskapsmessig og funksjonelt skille, men at det skal gi noe betydelig bidrag til tettere skott og kostnadsreduksjon tviler jeg på, sier leder av Defos strukturutvalg Andres Sætre til NettOpp.

Størst mulig samfunnsøkonomisk nytte, sier Reiten-utvalget, samtidig som de foreslår et selskapsmessig og funksjonelt skille som skal omfatte alle selskaper. Om nytten sier de i hvert fall at: «Selskapsmessig og funksjonelt skille kan også bidra til at nettvirksomheten lettere kan skilles ut og omstruktureres.»

Mange stiller nå spørsmål om nytteverdien av å bruke store ressurser på en fordyrende organisering av små selskaper.

– Det er ikke sikkert at kostnadene for de minste selskapene vil stå i forhold til den nytteverdien dette kan gi samfunnet, sier Andres Sætre.

– Dette håndterer vi

Styreleder Eilif Amundsen i Defo er også skeptisk til dette kravet om at alle selskaper må foreta et slikt skille. – Men dette skal vi håndtere uansett, sier Amundsen som også skryter av rapportens grundighet. – Det vi nå først og fremst er opptatt av er å sette oss grundig inn i Reiten-utvalgets tilrådninger og så forberede et best mulig hørings svar innen 1. oktober, sier Defos styreleder til NettOpp.

Vil SA-er kunne ha spesielle problemer i en slik modell? Må alle som har organisert seg etter samvirkemodellen

med kundene som eiere, nå omorganiseres til AS?

– Nei, sier elverksjef Oddbjørn Samuelsen i Repvåg Kraftlag SA.

– Dette løser vi ved at SA-et blir moderselskap, mens nett, produksjon og bredbånd organiseres som AS-er i datterselskaper.

Samarbeid

Strukturutvalgets leder Andres Sætre er også opptatt av å støtte opp om de samarbeidskonstellasjonene som nå etableres innenfor nettvirksomheten. Her er han spesielt opptatt av bredbåndsatsingen og lokal næringsutvikling, og at gode kommunikasjonssystemer og samarbeid kan bety sentralisering uten flytting.

Også Eivind Reiten uttrykte under presentasjonen av rapporten at det kan realiseres en del stordriftsfordeler via samarbeid og at det er mulig å drive effektivt i liten skala.

Styreleder Eilif Amundsen understreker også at kravene ikke må være til hinder for gode samarbeidsløsninger selskapene imellom.

Kundene viktigst

Reiten-utvalget hevder at et selskapsmessig og funksjonelt skille mellom nett og annen virksomhet bidrar til å

FOTO: BJARNE LANGSETH

– Det er ikke sikkert at kostnadene for de minste selskapene vil stå i forhold til den nytteverdien dette kan gi samfunnet, sier Andres Sætre.

dempe ulempene ved integrerte selskaper og til økt oppmerksomhet om nettvirksomheten.

– Oppmerksomhet og bevissthet om investeringsbehov og utbyttepolitikk blir ikke automatisk bedre ved slike skiller, sier nettsjef Odd Levy Harjo i Alta Kraftlag SA til NettOpp. Han mener at Statnett som står foran de største investeringene i nett i Norge framover, er et godt eksempel på det.

Harjo mener også at nærhet til kundene gjør at de daglige prioriteringene blir langt lettere for små selskaper enn for store.

– Våre slutt kunder bryr seg lite om vi har organisert virksomheten med mange årsmøter eller generalforsamlinger for ulike forretningsområder. Det de bryr seg om er kundeservice, tilgjengelighet og kvalitet, sier Odd Levy Harjo, og peker på at det er noe som Reiten-utvalget sier lite om.

– Kan gi lavere leveringskvalitet

Økning av kostnadsnormens andel vil øke incentivet til å redusere kostnader i nettet.

– Dette kan medføre lavere leveringskvalitet i grisgrendte områder, sier Arne Nybråten, som er faglig leder i nettreguleringsutvalget.

Reiten-utvalget har blant annet kommet med en tilrådning som går ut på å øke kostnadsnormens andel i inntektsrammen fra 60 til 70 prosent. Utvalget sier at det betyr at andelen av egne kostnader som selskapene får dekket med sikkerhet reduseres fra 40 til 30 prosent, og at dette styrker incentiver til kostnadsreduksjon.

– Men incentiver til å redusere kostnader i nettet kan medføre lavere leveringskvalitet i grisgrendte områder der kostnad for å sikre leveringskvalitet er høyere enn reduksjon i inntektsramme på grunn av dårlig leveringskvalitet, sier Arne Nybråten til NettOpp, og legger til at også incentiv til investeringer reduseres – noe som var et viktig argument for å øke NVE-renten fra 2013.

Ikke dekke løpende drift

Effekten av å øke kostnadsnormens andel til 70 prosent er at de som er målt til å være minst effektive får vesentlig lavere inntektsramme.

– Inntil videre er disse til en viss grad beskyttet av minimumsavkastningen, men dersom den fjernes vil mange selskaper ikke få inntektsramme som dekker løpende drift slik disse selskapene driver sin virksomhet i dag, sier Arne Nybråten.

Effektivitet

Selskaper som måles til å være mer effektiv enn gjennomsnitt i bransjen får høyere avkastning enn i dag. Nybråten har regnet ut at av 123 distribusjonsnett vil 30 selskaper få bedre økonomiske vilkår og 93 får dårligere. – Og det er klar overvekt av små selskaper som taper.

En del selskaper drives på en lite kostnadseffektiv måte sammenlignet med andre, og disse bør se nærmere på hvordan andre selskaper gjør det. Men Nybråten mener også at noen selskaper kan ha rammevilkår som ikke fanges opp i effektivitetsmålingen.

Tvinges overtakelse

– Det bør settes krav til å dokumentere hva «ineffektive» selskaper gjør feil før det fastsettes inntektsramme som er så lav at selskapene ikke kan overleve med denne, sier faglig leder i Defo og

FOTO: BJARNE LANGSETH

– Nå er dessverre hensikten med å øke kostnadsnormens andel at en del selskaper skal «tvinges» til å bli overtatt av andre, sier Arne Nybråten.

KS Bedrift Energis nettreguleringsutvalg til NettOpp, og han avslutter med en kraftsalve:

– Nå er dessverre hensikten med å øke kostnadsnormens andel at en del selskaper skal «tvinges» til å bli overtatt av andre.

Kompenserende tiltak

Dersom Norge ikke lykkes med å få nettdriften med i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, kan en løsning være å gi kundene tilsvarende beløp i kompensasjon via nettutjevnsordningen.

Dette var et alternativ som kom fram under Defos tredje møte på Stortinget. Denne gangen ble møtet avholdt med stortingsrepresentant Anna Ljunggren i Stortingets energi-

og miljøkomité, og politisk rådgiver Amund Vik. Begge fra Arbeiderpartiet.

Defos undersøkelser viser at for Defos medlemmer må det kompenseres for om lag 60 millioner kroner på toppen av utjevnsordningens 30 millioner. Dette beløpet kan ende opp i 120–130 millioner kroner totalt sett.

Det store spørsmålet er om nettdriften fortsatt kan dra nytte av differensiert arbeidsgiveravgift. Det arbeides inn mot finanskomitéen, og både Finansdepartementet og Olje- og energidepartementet jobber inn mot EU.

Bratt visjon

Konsernsjef Ståle Gjersvoll i TrønderEnergi har en visjon om å bygge en midtnorsk nettgigant «fra Bindalshorn til Romsdalshorn», skriver Tidens Krav i forbindelse med forhandlinger om kjøp av Statkrafts aksjepost i Istad.

Men Romsdalshorn ligger i Rauma Energis konsesjonsområde og er ikke lett å bestige.

